Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 12ης Ιουλίου 2012*

«Άρθρο 56 ΣΛΕΕ — Περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών — Τυχερά παίγνια — Ρύθμιση κράτους μέλους η οποία απαγορεύει τη διαφήμιση εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη καζίνο, όταν το επίπεδο έννομης προστασίας των παικτών στα εν λόγω κράτη μέλη δεν είναι ισοδύναμο με το εθνικό επίπεδο προστασίας — Δικαιολόγηση — Επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος — Αναλογικότητα»

Στην υπόθεση C-176/11,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Verwaltungsgerichtshof (Αυστρία) με απόφαση της 28ης Μαρτίου 2011, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 14 Απριλίου 2011, στο πλαίσιο της δίκης

HIT hoteli, igralnice, turizem dd Nova Gorica,

HIT LARIX, prirejanje posebnih iger na srečo in turizem dd

κατά

Bundesminister für Finanzen,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal, L. Bay Larsen, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: J. Mazák

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 9ης Φεβρουαρίου 2012,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η HIT hoteli, igralnice, turizem dd Nova Gorica και HIT LARIX, prirejanje posebnih iger na srečo in turizem dd, εκπροσωπούμενη από τον R. Vouk, Rechtsanwalt,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer και τον J. Bauer,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις L. Van den Broeck και M. Jacobs, επικουρούμενες από τον P. Vlaemminck, advocaat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την Ε.-Μ. Μαμούνα,

— η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη S. Centeno Huerta,

— η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Inez Fernandes, καθώς και από τις A. Barros, A. Silva Coelho και P. I. Valente,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους G. Braun και I. Rogalski,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 17ης Απριλίου 2012,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 56 ΣΛΕΕ.

2 Το ζήτημα αυτό τέθηκε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ, αφενός, της HIT hoteli, igralnice, turizem dd Nova Gorica και της HIT LARIX, prirejanje posebnih iger na srečo in turizem dd (στο εξής, από κοινού: HIT και HIT LARIX) και, αφετέρου, του Bundesminister für Finanzen (Ομοσπονδιακού Υπουργού Οικονομικών, στο εξής: Υπουργός), όσον αφορά την εκ μέρους του εν λόγω Υπουργού απόρριψη των αιτημάτων των προσφευγουσών να τους χορηγηθεί άδεια διαφημίσεως στην Αυστρία των καζίνο που εκμεταλλεύονται στη Σλοβενία.

Το νομικό πλαίσιο

Η εθνική νομοθεσία

3 Το άρθρο 21 του ομοσπονδιακού νόμου για τα τυχερά παίγνια (Glücksspielgesetz), της 28ης Νοεμβρίου 1989 (*BGBl.* I 620/1989, όπως δημοσιεύθηκε στο *BGBl.* I 54/2010, στο εξής: GSpG), με τίτλο «Καζίνο, χορήγηση αδείας», διευκρινίζει τους όρους υπό τους οποίους χορηγείται άδεια εκμεταλλεύσεως καζίνο στην Αυστρία. Προβλέπει, μεταξύ άλλων, ότι ο παραχωρησιούχος πρέπει να έχει τη νομική φύση κεφαλαιουχικής εταιρίας με εποπτικό συμβούλιο και με έδρα στην Αυστρία, να διαθέτει κεφάλαιο τουλάχιστον 22 εκατομμυρίων ευρώ και, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων, να τεκμαίρεται ότι θα διαχειρισθεί κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο την άδεια εκμεταλλεύσεως τηρουμένων των κανόνων που προβλέπει ο GSpG για την προστασία των παικτών και την πρόληψη της νομιμοποιήσεως εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

4 Το άρθρο 25 του GSpG, με τίτλο «Πελάτες των καζίνο», περιλαμβάνει, κατ' ουσίαν, σειρά μέτρων για την προστασία των παικτών από τους απορρέοντες από τα παίγνια κινδύνους και συγκεκριμένα από τον εθισμό στα τυχερά παίγνια και από την παρότρυνση των παικτών σε υπέρμετρο παιχνίδι (μεταξύ των μέτρων αυτών καταλέγεται η παροχή εισόδου στο καζίνο αποκλειστικώς σε ενήλικες, η επιβολή στη Διεύθυνση του καζίνο της υποχρεώσεως να ζητεί πληροφορίες σχετικά με τους παίκτες που φαίνονται εξαρτημένοι από το παίγνιο από ανεξάρτητο οργανισμό ο οποίος παρέχει ενημερωτικά στοιχεία για την πιστοληπτική ικανότητα των προσώπων, η ακρόαση με τον παίκτη, εφόσον παραστεί ανάγκη, προκειμένου να εξακριβωθεί αν η συμμετοχή του στο παίγνιο θέτει σε κίνδυνο το ελάχιστο όριο συντηρήσεώς του και η προσωρινή ή οριστική απαγόρευση εισόδου στο καζίνο).

5 Το άρθρο αυτό προβλέπει επίσης για τους πελάτες του καζίνο τη δυνατότητα ασκήσεως αγωγής κατά της Διευθύνσεως του καζίνο λόγω παραβάσεως των υποχρεώσεων που υπέχει στον τομέα της προστασίας των παικτών εντός τριών ετών από τη συνδρομή της ζημίας που επικαλούνται. Η ευθύνη

της Διευθύνσεως του καζίνο όσον αφορά το κύρος της συμβάσεως παιγνίου ή τις οφειλόμενες στο παίγνιο ζημίες ρυθμίζεται εξαντλητικώς από το άρθρο αυτό και περιορίζεται στο συγκεκριμένο ελάχιστο όριο συντηρήσεως.

6 Το άρθρο 56 του GSpG, με τίτλο «Νόμιμη διαφήμιση», προβλέπει τα εξής:

«(1) Οι παραχωρησιούχοι και οι κάτοχοι αδειών κατά την έννοια του παρόντος νόμου υποχρεούνται να τηρούν υπεύθυνη στάση όσον αφορά τις διαφημιστικές τους καταχωρίσεις. Η τήρηση της εν λόγω στάσεως ελέγχεται αποκλειστικώς από τον [Υπουργό] και δεν μπορεί να προσβληθεί βάσει των άρθρων 1 επ. του ομοσπονδιακού νόμου περί αθέμιτου ανταγωνισμού. Η προβλεπόμενη στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, υποχρέωση δεν συνιστά κανόνα προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 1311 του Αστικού Κώδικα.

(2) Τα καζίνο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου μπορούν να παροτρύνουν με διαφημιστικά μέσα τους Αυστριακούς πελάτες τους να μεταβαίνουν στις ευρισκόμενες σε κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου αλλοδαπές εγκαταστάσεις τους σύμφωνα με τις γενικές αρχές της παραγράφου 1, υπό τον όρο ότι ο [Υπουργός] έχει χορηγήσει σχετική άδεια στον διαχειριστή του καζίνο. Η άδεια αυτή χορηγείται εφόσον ο διαχειριστής του καζίνο αποδείξει στον [Υπουργό] ότι:

1. η άδεια εκμεταλλεύσεως του καζίνο πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 21 του παρόντος νόμου και ισχύει στη χώρα στην οποία χορηγήθηκε, εφόσον πρόκειται για κράτος μέλος της [...] Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, και

2. οι νομοθετικές διατάξεις που έχει θεσπίσει το εν λόγω κράτος μέλος στον τομέα της προστασίας των παικτών είναι τουλάχιστον αντίστοιχες προς τις αυστριακές νομοθετικές διατάξεις.

Εάν τα μέτρα διαφημίσεως δεν πληρούν τις επιταγές της παραγράφου 1, ο [Υπουργός] μπορεί να απαγορεύσει οποιαδήποτε διαφήμιση στον διαχειριστή του αλλοδαπού καζίνο.»

Τα πραγματικά περιστατικά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

7 Η HIT και η HIT LARIX είναι δύο ανώνυμες εταιρίες με έδρα στη Σλοβενία. Οι εταιρίες αυτές έχουν λάβει άδεια διοργανώσεως ορισμένων τυχερών παιγνίων στη Σλοβενία και παρέχουν πράγματι τις υπηρεσίες αυτές σε διάφορες επιχειρήσεις εγκατεστημένες στο ίδιο αυτό κράτος μέλος.

8 Η HIT και η HIT LARIX ζήτησαν να τους επιτραπεί, δυνάμει του άρθρου 56 του GSpG, η διαφήμιση στην Αυστρία των εγκατεστημένων στη Σλοβενία επιχειρήσεων παιγνίων που εκμεταλλεύονται, στις οποίες περιλαμβάνονται ιδίως καζίνο. Με δύο αποφάσεις της 14ης Ιουλίου 2009, τα αιτήματα αυτά απορρίφθηκαν από τον Υπουργό με την αιτιολογία ότι η HIT και η HIT LARIX δεν είχαν αποδείξει ότι οι σλοβενικές έννομες διατάξεις περί τυχερών παιγνίων (στο εξής: σλοβενική νομοθεσία) εξασφάλιζαν επίπεδο προστασίας παρεμφερές με το προβλεπόμενο στην Αυστρία, παρότι η συνδρομή της προϋποθέσεως αυτής είναι αναγκαία για τη χορήγηση των επίμαχων αδειών, σύμφωνα με το άρθρο 56, παράγραφος 2, σημείο 2, του GSpG.

9 Η HIT και η HIT LARIX προσέφυγαν κατά των απορριπτικών αυτών αποφάσεων υποστηρίζοντας, κατ' ουσίαν, ότι οι εν λόγω αποφάσεις εκδόθηκαν κατά προσβολή του δικαιώματος ελεύθερης παροχής υπηρεσιών του οποίου οι ίδιες απολαύουν δυνάμει του δικαίου της Ένωσης.

10 Ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ο Υπουργός υποστήριξε ότι η HIT και η HIT LARIX δεν απέδειξαν ότι η σλοβενική νομοθεσία προβλέπει, σε βάρος της Διευθύνσεως των καζίνο, έννομη υποχρέωση προειδοποιήσεως και αποβολής ή σύστημα παρακολουθήσεως, τα οποία θα πρέπει να είναι παρεμφερή με τα προβλεπόμενα στην αυστριακή έννομη τάξη σχετικά μέτρα. Κατά την άποψή

του, δεν αποδείχθηκε, περαιτέρω, ούτε ότι η σλοβενική νομοθεσία περιέχει λεπτομερείς κανόνες στον τομέα της προστασίας των ανηλίκων στις αίθουσες παιγνίων ούτε ότι οι πελάτες των καζίνο μπορούν να προσφύγουν ευθέως ενώπιον των σλοβενικών πολιτικών δικαστηρίων σε περίπτωση παραβάσεως από τον παραχωρησιούχο των υποχρεώσεών του.

11 Ο Υπουργός υποστηρίζει ότι η υποχρέωση της Αυστριακής Δημοκρατίας να προστατεύει τους καταναλωτές που βρίσκονται στο έδαφός της δεν αίρεται οσάκις οι εν λόγω καταναλωτές παρακινούνται μέσω διαφημίσεων να μεταβούν σε καζίνο εγκατεστημένα σε άλλα κράτη μέλη στα οποία υφίσταται σαφώς κατώτερο επίπεδο προστασίας σε σχέση με την Αυστρία, καθόσον τόσο η εν λόγω διαφήμιση όσο και η πραγματική συχνότητα χρήσεως των υπηρεσιών των εν λόγω επιχειρήσεων από Αυστριακούς οι οποίοι πείθονται από την εν λόγω διαφήμιση θα μπορούσαν να επιφέρουν ηθική και χρηματική ζημία τόσο σε ατομικό όσο και σε κοινωνικό επίπεδο, θίγοντας σοβαρά τους κατοικούντες στην Αυστρία παίκτες και τις οικογένειές τους, καθώς και τη δημόσια υγεία. Επιπλέον, η ανάγκη εξακριβώσεως της υπάρξεως παρεμφερών μέτρων προστασίας απορρέει από την απαίτηση συνοχής που επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης.

12 Το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει στην πάγια νομολογία του Δικαστηρίου και επισημαίνει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, το άρθρο 56, παράγραφος 2, του GSpG συνιστά καταρχήν περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών κατά την έννοια του άρθρου 56 ΣΛΕΕ. Ο περιορισμός αυτός μπορεί, εντούτοις, κατά το αιτούν δικαστήριο, να δικαιολογηθεί από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, υπό την προϋπόθεση ότι είναι ανάλογος προς τον επιδιωκόμενο σκοπό.

13 Στο πλαίσιο αυτό, το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει ότι μεταξύ των επιτακτικών λόγων γενικού συμφέροντος που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών καταλέγονται οι σκοποί τους οποίους επιδιώκουν οι εθνικές ρυθμίσεις στον τομέα των παιγνίων, οι οποίοι έγκεινται τόσο στην προστασία των αποδεκτών των οικείων υπηρεσιών όσο και, γενικότερα, στην προστασία των καταναλωτών και του κοινωνικού συνόλου. Το αιτούν δικαστήριο προσθέτει ότι, ελλείψει εναρμονισμένης σε ευρωπαϊκό επίπεδο νομοθεσίας στον τομέα των τυχερών παιγνίων, σε κάθε κράτος μέλος απόκειται να καθορίσει το επίπεδο προστασίας των παικτών που επιθυμεί να διασφαλίσει.

14 Εν προκειμένω, κατά το αιτούν δικαστήριο, δεν αποκλείεται οι λόγοι στους οποίους στηρίχθηκε η επίμαχη εθνική ρύθμιση να μπορούν να δικαιολογήσουν τον περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, λαμβανομένης υπόψη της εξουσίας εκτιμήσεως που αναγνωρίζει επί του ζητήματος αυτού στα κράτη μέλη η νομολογία του Δικαστηρίου.

15 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Verwaltungsgerichtshof αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Συνάδει προς την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών η ρύθμιση κράτους μέλους η οποία επιτρέπει τη διαφήμιση, στο εν λόγω κράτος μέλος, εγκατεστημένων στην αλλοδαπή καζίνο, μόνον εάν οι νομοθετικές διατάξεις περί προστασίας των παικτών στα κράτη αυτά πληρούν τις επιταγές των εθνικών διατάξεων;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Επί της υπάρξεως περιορισμών της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

16 Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ επιτάσσει την κατάργηση κάθε περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ακόμη και αν πρόκειται για περιορισμό ο οποίος εφαρμόζεται αδιακρίτως τόσο στους ημεδαπούς παρέχοντες υπηρεσίες όσο και σε εκείνους των άλλων κρατών μελών, εφόσον ο περιορισμός αυτός ενδέχεται να αποκλείσει, να παρακωλύσει ή να καταστήσει λιγότερο ελκυστική την άσκηση των

δραστηριοτήτων του παρέχοντος υπηρεσίες που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, όπου νομίμως παρέχει ανάλογες υπηρεσίες. Άλλωστε, η αρχή της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών παράγει αποτελέσματα τόσο υπέρ του παρέχοντος τις υπηρεσίες όσο και υπέρ του αποδέκτη τους (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 4ης Οκτωβρίου 2011, C-403/08 και C-429/08, Football Association Premier League Ltd κ.λπ., Συλλογή 2011, σ. I-9083, σκέψη 85 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

17 Ειδικότερα, στον τομέα της διαφημίσεως τυχερών παιγνίων, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι εθνική ρύθμιση που έχει ως αποτέλεσμα την απαγόρευση της προωθήσεως σε κράτος μέλος τυχερών παιγνίων τα οποία διοργανώνονται νομίμως σε άλλα κράτη μέλη συνεπάγεται περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (βλ., υπό την έννοια αυτή, απόφαση της 8ης Ιουλίου 2010, C-447/08 και C-448/08, Sjöberg και Gerdin, Συλλογή 2010, σ. I-6921, σκέψεις 33 και 34).

18 Ομοίως, μια εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, στο μέτρο που εισάγει εμπόδια στην πρόσβαση των κατοικούντων στην Αυστρία καταναλωτών σε υπηρεσίες παρεχόμενες στα εγκατεστημένα σε άλλο κράτος μέλος καζίνο, υποβάλλοντας την προώθηση των δραστηριοτήτων αυτών στην Αυστρία σε καθεστώς αδείας το οποίο απαιτεί, μεταξύ άλλων, να αποδείξει ο διαχειριστής του εν λόγω καζίνο ότι οι έννομες διατάξεις στον τομέα της προστασίας των παικτών που έχουν εκδοθεί στο κράτος μέλος εκμεταλλεύσεως του καζίνο είναι τουλάχιστον αντίστοιχες των σχετικών αυστριακών εννόμων διατάξεων (στο εξής: επίμαχη προϋπόθεση).

19 Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται ότι μια ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη συνιστά περιορισμό της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, όπως αυτή διασφαλίζεται στο άρθρο 56 ΣΛΕΕ.

Επί της δικαιολογήσεως του περιορισμού της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών

20 Πρέπει να εξεταστεί σε ποιο βαθμό ο επίμαχος στην κύρια δίκη περιορισμός μπορεί να γίνει δεκτός ως ένα από τα μέτρα παρεκκλίσεως που ρητώς προβλέπονται στα άρθρα 51 ΣΛΕΕ και 52 ΣΛΕΕ, τα οποία έχουν εφαρμογή εν προκειμένω δυνάμει του άρθρου 62 ΣΛΕΕ, ή να δικαιολογηθεί, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος.

21 Συναφώς, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι οι περιορισμοί της δραστηριότητας των παιγνίων μπορούν να δικαιολογηθούν για επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος, όπως είναι η προστασία των καταναλωτών και η αποτροπή της απάτης, καθώς και της παροτρύνσεως των πολιτών σε υπερβολική δαπάνη συνδεόμενη με τα τυχερά παίγνια (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, C-46/08, Carmen Media Group, Συλλογή 2010, σ. I-8149, σκέψη 55 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

22 Πάντως, οι επιβαλλόμενοι από τα κράτη μέλη περιορισμοί πρέπει να πληρούν τις προϋποθέσεις που απορρέουν από τη νομολογία του Δικαστηρίου από πλευράς αναλογικότητας, ήτοι να είναι ικανοί να εκπληρώσουν τον επιδιωκόμενο σκοπό και να μην βαίνουν πέραν του αναγκαίου για την εκπλήρωση του σκοπού αυτού ορίου. Υπενθυμίζεται περαιτέρω, στο πλαίσιο αυτό, ότι μια εθνική νομοθεσία είναι ικανή να εξασφαλίσει την εκπλήρωση του προβαλλόμενου σκοπού μόνον εφόσον ανταποκρίνεται πράγματι στην ανάγκη εκπληρώσεώς του κατά τρόπο συνεπή και συστηματικό. Εν πάση περιπτώσει, οι περιορισμοί αυτοί δεν πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο εισάγοντα δυσμενείς διακρίσεις (βλ., επ' αυτού, απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2009, C-42/07, Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, Συλλογή 2009, σ. I-7633, σκέψεις 59 έως 61 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

23 Εν προκειμένω, είναι γεγονός ότι ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει η επίμαχη εθνική ρύθμιση και ιδίως η επίμαχη προϋπόθεση έγκειται στην προστασία των καταναλωτών από τους απορρέοντες από το παίγνιο κινδύνους και, ως εκ τούτου, όπως προκύπτει από τη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως, είναι δυνατόν να συνιστά επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος ικανό να δικαιολογήσει περιορισμούς της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών.

24 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει επανειλημμένως κρίνει ότι η ρύθμιση των τυχερών παιγνίων καταλέγεται μεταξύ των τομέων εκείνων στους οποίους υφίστανται σημαντικές διαφορές ηθικής, θρησκευτικής και πολιτιστικής φύσεως μεταξύ των κρατών μελών. Ελλείψει σχετικής κοινοτικής εναρμονίσεως, σε κάθε κράτος μέλος απόκειται να εκτιμήσει, στους τομείς αυτούς, σύμφωνα με τη δική του κλίμακα αξιών, τις απαιτήσεις που συνεπάγεται η προστασία των εμπλεκόμενων συμφερόντων (προαναφερθείσα απόφαση Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, σκέψη 57 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

25 Το γεγονός και μόνον ότι ένα κράτος μέλος επέλεξε ένα σύστημα προστασίας διαφορετικό από εκείνο που θέσπισε άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί να έχει επίπτωση στην εκτίμηση της αναλογικότητας των διατάξεων που προβλέπονται στον τομέα αυτόν. Οι διατάξεις αυτές πρέπει να αξιολογούνται αποκλειστικώς υπό το πρίσμα των σκοπών που επιδιώκουν οι αρμόδιες αρχές του οικείου κράτους μέλους και του επιπέδου προστασίας που επιθυμούν να διασφαλίσουν (προαναφερθείσα απόφαση Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, σκέψη 58 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

26 Εν προκειμένω, η Αυστριακή Κυβέρνηση εκτιμά ότι ο επίμαχος στην κύρια δίκη περιορισμός της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών δεν είναι δυσανάλογος προς τους επιδιωκόμενους σκοπούς. Συγκεκριμένα, στην Αυστρία ο αριθμός των καζίνο δεν υπερβαίνει τα δεκαπέντε, οι δε διαχειριστές των καζίνο οφείλουν να τηρούν αυστηρούς κανόνες στον τομέα της προστασίας των παικτών, όπως είναι η υποχρέωση να φυλάσσουν τα σχετικά με την ταυτότητα στοιχεία των παικτών επί πέντε τουλάχιστον έτη ή η υποχρέωση της Διευθύνσεως του καζίνο να παρατηρεί τη συμπεριφορά του παίκτη προκειμένου να εξακριβώσει αν η συχνότητα ή ο βαθμός της συμμετοχής του στο παίγνιο συνιστά απειλή για το ελάχιστο όριο συντηρήσεώς του.

27 Κατά την ίδια αυτή κυβέρνηση, στην πράξη, η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων προλήψεως είχε ως συνέπεια τον σημαντικό περιορισμό του αριθμού παικτών, δεδομένου ότι το 2011 επιβλήθηκαν σε τουλάχιστον 80 000 άτομα περιορισμοί ή απαγορεύσεις εισόδου σε αυστριακά καζίνο. Ως εκ τούτου, ελλείψει της επίμαχης αυτής προϋποθέσεως, οι παίκτες θα παρακινούνταν κατά μείζονα λόγο να μεταβούν τα σύνορα και να εκτεθούν σε σοβαρότερους κινδύνους σε καζίνο εγκατεστημένα εντός άλλων κρατών μελών, στα οποία ενδεχομένως δεν εξασφαλίζεται ανάλογου βαθμού προστασία βάσει κανονιστικών ρυθμίσεων.

28 Συναφώς, από την επίμαχη προϋπόθεση προκύπτει ότι η χορήγηση αδείας διαφημίσεως στην Αυστρία καζίνο εγκατεστημένων στην αλλοδαπή εξαρτάται από προηγούμενη σύγκριση των επιπέδων προστασίας των παικτών που υφίστανται στην έννομη τάξη των διαφόρων οικείων κρατών μελών.

29 Αυτό το καθεστώς χορηγήσεως αδείας δύναται καταρχήν να πληροί την προϋπόθεση αναλογικότητας, εφόσον περιορίζεται στην εξάρτηση της χορηγήσεως αδείας διαφημίσεως εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος επιχειρήσεων παιγνίων από την προϋπόθεση ότι η νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους μέλους παρέχει εγγυήσεις κατ' ουσίαν ισοδύναμες με εκείνες της εθνικής νομοθεσίας από πλευράς του θεμιτού σκοπού προστασίας των κατοίκων του από τους απορρέοντες από τα τυχερά παίγνια κινδύνους.

30 Η προϋπόθεση αυτή δεν συνιστά υπερβολική επιβάρυνση για τους επιχειρηματίες, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού προστασίας του πληθυσμού από τους συνυφασμένους με τα τυχερά παίγνια κινδύνους, τον οποίο αναγνωρίζει το Δικαστήριο ως επιτακτικό λόγο γενικού συμφέροντος.

31 Δεδομένου, συνεπώς, ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους σκοπούς της πολιτικής τους στον τομέα των τυχερών παιγνίων και να προσδιορίζουν με ακρίβεια το επίπεδο της επιδιωκόμενης προστασίας (βλ. προαναφερθείσα απόφαση Liga Portuguesa de Futebol Profissional και Bwin International, σκέψη 59 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία), διαπιστώνεται ότι μια ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη δεν βαίνει πέραν του αναγκαίου ορίου, εφόσον απαιτεί απλώς, για τη

χορήγηση αδείας διαφημίσεως, να αποδεικνύεται ότι η ισχύουσα στο έτερο κράτος μέλος ρύθμιση εξασφαλίζει κατ' ουσίαν ισοδύναμο επίπεδο προστασίας από τους σχετικούς με το παίγνιο κινδύνους σε σχέση με το επίπεδο που εξασφαλίζει η ίδια η αυστριακή ρύθμιση.

32 Δεν θα συνέβαινε εντούτοις το ίδιο, και στην περίπτωση αυτή η εν λόγω ρύθμιση θα έπρεπε να θεωρηθεί δυσανάλογη, αν απαιτούσε να είναι πανομοιότυποι οι κανόνες στο έτερο κράτος μέλος ή αν επέβαλλε κανόνες οι οποίοι δεν σχετίζονται άμεσα με την προστασία από τους απορρέοντες από το παίγνιο κινδύνους.

33 Στο πλαίσιο της διαδικασίας του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, η οποία στηρίζεται στη σαφή διάκριση των λειτουργιών μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, κάθε εκτίμηση επί των πραγματικών περιστατικών εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου (βλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, C-316/07, C-358/07 έως C-360/07, C-409/07 και C-410/07, Stoß κ.λπ., Συλλογή 2010, σ. I-8069, σκέψη 46 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

34 Ως εκ τούτου, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εξασφαλίσει ότι η επίμαχη προϋπόθεση απλώς εξαρτά τη χορήγηση αδείας διαφημίσεως για επιχειρήσεις παιγνίων εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος από τον όρο ότι η κανονιστική ρύθμιση του τελευταίου αυτού κράτους παρέχει εγγυήσεις κατ' ουσίαν ισοδύναμες με εκείνες της εθνικής ρυθμίσεως, από πλευράς του θεμιτού σκοπού προστασίας των ιδιωτών από τους απορρέοντες από τα τυχερά παίγνια κινδύνους.

35 Το αιτούν δικαστήριο θα μπορέσει να εξετάσει, μεταξύ άλλων, το ζήτημα αν όντως το άρθρο 56, παράγραφος 2, σημείο 1, του GSpG, παραπέμποντας συνολικώς στο άρθρο 21, δεν επιβάλλει προϋποθέσεις οι οποίες βαίνουν πέραν του σκοπού προστασίας των καταναλωτών.

36 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να δοθεί στο υποβληθέν ερώτημα η απάντηση ότι το άρθρο 56 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αντίκειται στην κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους βάσει της οποίας η διαφήμιση για σκοπούς προωθήσεως στο εν λόγω κράτος μέλος επιχειρήσεων καζίνο εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση και μόνον ότι οι έννομες διατάξεις που ισχύουν στο έτερο αυτό κράτος μέλος στον τομέα της προστασίας των παικτών παρέχουν εγγυήσεις κατ' ουσίαν ισοδύναμες με τις παρεχόμενες από τις αντίστοιχες έννομες διατάξεις που ισχύουν στο πρώτο κράτος μέλος.

Επί των δικαστικών εξόδων

37 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Το άρθρο 56 ΣΛΕΕ πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι δεν αντίκειται στην κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους βάσει της οποίας η διαφήμιση για σκοπούς προωθήσεως στο εν λόγω κράτος μέλος επιχειρήσεων καζίνο εγκατεστημένων σε άλλο κράτος μέλος επιτρέπεται υπό την προϋπόθεση και μόνον ότι οι έννομες διατάξεις που ισχύουν στο έτερο αυτό κράτος μέλος στον τομέα της προστασίας των παικτών παρέχουν εγγυήσεις κατ' ουσίαν ισοδύναμες με τις παρεχόμενες από τις αντίστοιχες έννομες διατάξεις που ισχύουν στο πρώτο κράτος μέλος.

(υπογραφές)